

Писаренко Олександр Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Право» ННІ № 4
НАВС

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ

У справі ефективної розробки будь-якої наукової проблеми важливе місце посідає вивчення історії питання, що дозволяє краще зрозуміти сучасні проблеми, дає можливість з'ясувати закономірності розвитку теорії і практики. Це стосується і дослідження діяльності поліції України [1, с. 1].

Відомо, що поліція виникла в античні часи. Але якщо розглянути історію її створення в Україні, то необхідно вказати, що спеціальний орган – дирекцію поліції було утворено в 1785 році у Львові – центрі коронного краю, а в Києві в 1785 році почала функціонувати управа благочиння, що складалася з двох виборних засідателів (ратманів) і двох приставів (1 з цивільних справ і 1 з кримінальних справ) під головуванням городинного або поліцмейстера. Відповідно кожне місто поділялося на поліцейські дільниці та квартали [2, с. 636- 640].

Функції поліції в УНР (за часів УЦР і Директорії УНР) виконувала народна міліція, в українській державі П.П. Скоропадського – державна варта, а в ЗУНР – державна жандармерія [2, с. 640]. Слід зазначити, що за радянської влади функції поліції перебрала міліція та відбулися суттєві зміни в її роботі, особливо у сфері взаємовідносин із населенням [3]. Американський дослідник Р. Троянович виділив такі групи факторів, які зумовили ці зміни: ізоляція міліції від громадськості, зведення її місії до боротьби зі злочинністю, ігнорування безпосереднього спілкування з громадянами та зростання відкритого насильства з боку міліції [4, с. 53].

За радянської влади функції поліції перебрала міліція та відбулися суттєві зміни в її роботі, особливо у сфері взаємовідносин із населенням. Американський дослідник Р.

Троянович виділив такі групи факторів, які зумовили ці зміни: ізоляція міліції від громадськості, зведення її місії до боротьби зі злочинністю, ігнорування безпосереднього спілкування з громадянами та зростання відкритого насильства з боку міліції.

З метою покращення якісного складу міліції у 1923 р. було прийнято Постанову про чистку губернської міліції. Була створена спеціальна комісія, перед якою ставилось завдання виявлення соціального складу працівників, їх класової самосвідомості, індивідуальних здібностей, професійної підготовки, моральних якостей. На основі висновків комісії були звільнені із органів міліції нездібні, бездіяльні і скомпрометувавши себе працівники.

Цього ж року прийнято Дисциплінарний статут Робітничо-селянської міліції РРФСР, яким із відомчого нормативного акта, яким був Дисциплінарний статут міліції 1919 р., перетворився у міжвідомчий документ чотирьох народних комісаріатів.

В основу формування органів міліції був покладений більшовицький принцип класовості, що суперечило принципам демократичності, публічності, справедливості тощо. Тогочасний тоталітарний комуністичний режим як на рівні центральних, так і місцевих партійних та державних органів уважно стежив за суворістю виконання вимог класового підходу при відборі кадрів для робітничо-селянської міліції.

В 1990 році Законом Української РСР «Про міліцію» була закладена правова основа функціонування сучасної міліції України. Даний закон, звичайно, зі змінами і доповненнями, був до останнього часу основоположним документом її діяльності.

За період від моменту прийняття Акту проголошення незалежності України в суспільстві відбулись значні державні та економічні зміни. Поступово розвивалась і набирала існуючих рис система правоохоронних органів, все більше підпадаючи під політичний вплив керівників країни.

Неефективність української системи органів внутрішніх справ пояснюється її невідповідністю сучасним демократичним соціальним, економічним та політичним реаліям.

Тому, забезпечення нормального функціонування сучасної держави як об'єднання громадян у суспільство з метою його організації, а також визначення першочергових завдань розвитку на початкових етапах потребує чіткої та осмисленої політичної та законодавчої регламентації. 07.11.2015 року вступив в законну силу Закон України «Про національну поліцію». Це стало початком нового історичного витка у розвитку України як демократичної європейської держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Петровський В.М. Становлення та розвиток міської поліції російської імперії у другій половині хviii — на початку хх ст. (на матеріалах Одеси) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Одеса, 2007. 19 с.

2. Самойленко О.О. Поліція / О.О. Самойленко, І.Б. Усенко // Юридична енци- клопедія. — К.: Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, 2002. — Т. 4. — с. 636–640.

3. Курко М.Н. Поліція України (Національна поліція): історіографія створення, стан законодавчого і ресурсного забезпечення та перспективи розвитку /М.Н. Курко, П.Д. Біленчук, А.А. Ярмолюк // Право. — № 1. — 2015. — 21 – 28 с.

4. Community Policing A Contemporary Perspective [2nd ed.] / [Trojanowicz Robert, Victor E. Kappeler, Larry K. Gaines, Bonnie Bucqueroux]. — Cincinnati: Anderson Publishing co., 1998. — 349 p.